

Y#6

YLIOPPILASLEHTI
6/2021
ABINUMERO

Viivi Luoma on
isänmaallinen ja
pian myös
omavarainen.
s. 24

KUULKAA KORPEIMME KUIISKINTAA

TÄMÄN LEHDEN kansijuttu kertoo isänmaasta. Tällä kertaa tarkastelussa ei ole sota, syrjäkylien puolisyryjäytyneet natsit tai se, kuka saa kuvailla itseään isänmaalliseksi ja kuka ei, vaan isänmaa.

Juttua varten vierailimme Pohjois-Karjalan Valtimolle perustetussa Omavaraopistossa. Siellä kymmenkunta oppilasta harjoittelee opettajien johdolla omavaraisten elämän perusteita: kuinka kasvattaa raivataan, kasveja viljellään ja sato korjataan.

Juoksevan veden, keskuslämmityksen, sähkölaitteiden ja vessapaperin puuttumista lukuun ottamatta elämä ei enimmäkseen vaikuttanut hullummalta. Peltolan tuvassa miehen alkoi kuin varkein hiipiä huolestuttavia ajatuksia. Pitäisikö lopettaa wolttaaminen ja valittaminen ja alkaa elää? Sienestää ja marjastaa, pakastaa ja perustaa palsta? Tai edes neuloo villapaita, lopettaa lentäminen ja ris-teileminen ja ruveta vegaaniksi?

Jo junassa tilasin lihapullat.

ILMASTON LÄMPENEMINEN voi johtaa siihen, että laajat alueet maapallolla muuttuvat käytännössä elinkelvottomiksi. Kuumuus ja kuivuus lisääntyvät, merenpinta nousee.

Isänmaallisesti ajatellen olemme siis tilanteessa, jossa oman isänmaamme kukoistusta

tavoitellessa olemme vieneet monilta muilta ihmisiltä oikeuden isänmaahan. On kapeakatteista moralisoida Lähi-idästä tai päivän-tasaajalta ympäristökriisiä, levottomuuksia ja ympäristökriisiin aiheuttamia levottomuuksia pakoon lähteviä ihmisiä siitä, etteivät he jää ratkomaan kotimaansa ongelmia, kun niistä monet ovat meidän muiden aiheuttamia.

Suomessa isänmaallinen herätys käynnistyi 1840-luvulla. Herättäjien, fennomaanien, joukkoon kuulunut *Maamme kirjan* (1875) kirjoittaja **Zacharias Topelius** ajatteli, että ihmisen tehtävä on palvella isänmaata. Ehkä sitä voisi nykyään toteuttaa palvelemalla isänmaataan niin, ettei samalla vaaranna jonkun toisen oikeutta isänmaahan jossain toisaalla – ja sitä kautta omaansa.

OMAVARAOPISTO on herättänyt monenlaisia kysymyksiä, kritiikkiä ja hilpeyttäkin. Meiltäkin on kysytty, onko se jokin nolo hippien larppi, outo kultti tai ilmastopaniikkia lietsovaa survivalismia. On paljon pahempikin vaihtoehto.

Että he ovat oikeassa ja varautuvat. ●

ISÄNMAATA KÄSITTELEVÄ JUTTU JA KOTI, USKONTO, ISÄNMAA -SARJAN VIIMEINEN OSA ALKAA SIVULTA 24.

TUIJA
SILTAMÄKI

MEIDÄN ON UUDESTA LUOTAVA MAA

Oma-araopiston ensimmäinen kausi alkoi keväällä 2021. Ensiksi oppilaat käänsivät pakettipellon viljelysmaaksi.

Hegelin ja Tolstoin ihailijat ja oppilaat käynnistivät Suomessa kansallisen herätyksen ja julistivat, että ihmisen tehtävä on palvella isänmaata ja rakastaa kansaa. Pohjois-Karjalan Valtimolla konservatiivista kansallismielisyyttään toteuttaa Viivi Luoma. Hän on syvävihreä linkolalainen ja traditionalisti, joka haluaa irti yhteiskunnasta.

Teksti
TUIJA SILTAMÄKI

Kuvat
TOUKO HUJANEN

KELTAISEN talon nimi on Peltola. Se sijaitsee sumuisten peltojen keskellä Rasimäentien varrella vanhan Valtimon kunnan luoteiskulmassa lähellä Kainuun rajaa. Pihapiirissä on vanha navetta, aitta ja huussi. Pihatietä reunustavat suuret kuuset, mutta muuten on näkymä aukea.

Tien toisella puolella, Peltolan viljelysmaiden takana, kimmurtelee hyinen Rumonjoki. Silta sen ylitse on jäänyt kesken, töyryllä seisovat vain perustat. Vastarannalta alkavat Repokankaan maat. Sieltä tulevat Peltolan polttopuut, joita sillan puuttuessa kuljetaan polkupyörillä ja peräkärryillä sohjoista hiekkatietä pitkin. Lumi satoi tänä vuonna kesken sadonkorjuun. Se on jo alkanut sulaa. Välillä kuuluu pehmeä tussahdus, kun kimpale lunta tupsahtaa töllin katolta alas.

Kun Rasimäentietä kääntyy ennen Kuustosten risteystä Murtomäentielle, ohittaa ensin opistoalueen. Siellä metsän siimekseen nousee hartiavoimin talo hirsi kerrallaan. Tien toisella puolella on **Lassen** ja **Marian** koti, josta tämä tarina alkaa.

ENSIMMÄISENÄ opetettiin, miten tehdään tulet.

Avataan pelti, ladotaan pesän pohjalle sopivasti puita, mieluummin ensin vähän vähemmän kuin enemmän. Päälle tuotta tai muita sytykkeitä. Alakautta sytyttämiseksi sanotaan, jos järjestys on päinvastainen. Molemmissa tapauksissa pelti suljetaan vasta sitten, kun se on turvallista.

Siitä on nyt puoli vuotta.

Huhtikuussa Lasse Nordlundin ja Maria Dorffin Omavaraopistolle tuli 11 kurssilaista oppimaan heiltä omavaraisuuden perusteita. Kyntöä, kylvöä, kasvatusta, korjaamista, kalastusta ja käsitöitä. Vierailivat luennoitsijat ovat opettaneet, kuinka veistetään hirsiiä ja rakennetaan maakellari, tehdään ruisleipää ja lautanauhoja ja nokkosesta lankaa.

Opetus ja työt seuraavat vuodenkiertoa. Keväällä raivattiin pari viikkoa kasvimaata Peltolan saviseen peltoon. Ensimmäinen täytyi rikkoa maan pinta, sen jälkeen kuoria päällikerros pois. Paloista kasattiin lämpövallin suojelemaan herkempiä kasveja. Maa oli kovaa, työkalut lihaskäyttöisiä.

Enää oppilaita on jäljellä yhdeksän. On lokakuun ja kurssin viimeinen viikko. Sadonkorjuuta, säilöntää, lopuksi Kekrijuhla.

Lunta alkoi sataa viime tiistaina. Se peitti pellot ja kasvimaat, eikä kaikkia kaaleja, porkkanoita ja nauriita ehditty korjata alta pois.

Viivi Luoma kulkee Rumolan kasvimaalla ja arvioi tuhoja. Romanesco-kaalien fraktaalimainen kuvio on lumen ja jäähileen peitossa. Porkkanat saattavat selvitä paremmin. Maa ei ole vielä jäänyt. Lumen seassa mönkii hyttystä muistuttavia hyönteisiä.

”Pakko myöntää, että vähän harmittaa.”

Taloudellisia tappioita Luomalle ei koidu, vaikka sato menetettäisiin kokonaan, mutta kesän työ valuu hukkaan.

Monesta oli jo selvitty. Loppukesästä trombi kaatoi puita ja heitteli navetan katopellit ympäri pihaa. Kaatosateet lanasivat kasvit lopullisesti maahan, ja kun Luoma ei ollut rakentanut niille tukikehikoita, herneet ja härkäpavut mätänivät. Parsat ja kukakaalit eivät kasvaneet ollenkaan, korjattu kurpitsasato mätäni, ennen kuin hän ehti säilöä ne. Mätää kurpitsanestettä valui pitkin lattioita.

Koettele, vaan ei hylkää Herrä, sanoisi runon Saarijärven Paavo.

Sekin harmittaa, että jos sato on pilalla, ei siitä voi lahjoittaa muille. Fraktaalikaaleja Luoma olisi halunnut antaa paikalli-

autolla ympäriinsä ja odotettiin, että koira löytäisi hirven, mitä ei tapahtunut – oli ainakin seura mieluisaa. Monet metsästäjistä olivat töissä Terrafamen kaivoksella. Rehtejä työmiehiä ja kunnan kansanmiehiä, Luoma kuvailee.

”Pidän siitä ihmislajista kovasti.”

Silloin harvoin kun kurssilaisilla on ollut vapaa-aikaa, Luoma on kulkenut kylän rientoissa ja yrittänyt hälventää ennakkoluuloja ”puolin ja toisin”. Jotkut paikkakuntalaiset pitävät Omavaraopistoa hippien puuhasteluna, opiskelijoista monet taas ovat maailmankatsomukseltaan kansanmiehiä vasemistolaisempia ja liberaalimpia.

Siinä joukossa Luoma on poikkeus.

SUOMALAINEN kansallistunne syntyi 1800-luvun alkupuolella. Kuten useimpia asioita, ei sitäkään keksitty ihan itse.

Vuonna 1809 syntyneen autonomisen suuriruhtinaskunnan alkuaikoina Venäjä kannusti suomalaisia suomalaisen kulttuurin luomiseen. Ajateltiin, että se eristäisi suomalaiset entisestä emomaasta Ruotsista. Vuonna

Hegelin filosofia saavutti tuskin missään niin dominoivaa asemaa kuin Suomessa.

selle erakkomunkille **Stefanokselle**, joka on ”suuri kauneuden rakastaja”. Entisen asuinpaikkansa ortodoksiseminaarin **Irma**-emännälle hän oli kaavailut pientä kiitoskassia.

Luoma ei ehtinyt kaalien pelastuspartioon. Hän oli harjoittelussa Mujejärven kylällä sijaitsevalla omavaraistilalla. Siellä teurastettiin lampaita koko viikko.

”Onhan se aika tymäkkä löyhkä. Vaatteet haisevat lampaan oksennukselta.”

Hän ei ole ”mikään tunteenpalvoja”.

Luoma sanoo, että oli hienoa huomata pystyvänsä sellaiseen, mihin ei olisi kaupunkilaisena voinut kuvitellakaan kykenevänsä. Vuonna 1993 Vantaalla syntynyt ja Helsingin Pitäjänmäessä kasvanut Luoma kokee kyllä aina olleensa luontoihminen – hän mökkeili, sienesti ja marjasti perheensä kanssa – mutta nuoruutensa hän vietti painimiskilla eikä esimerkiksi hirvimetsällä.

Sekin puute on nyt korjattu. Viime viikolla hän pääsi paikallisen metsästyseuran kanssa hirvijahhtiin, ja vaikkei se mikään suuri luontoelämys ollutkaan – lähinnä suhattiin

1812 Helsingistä tehtiin Suomen pääkaupunki ja mahdollisimman hieno, jotta kaikki käsittäisivät, että on syntynyt uusi poliittinen ja hallinnollinen yksikkö. Kun Turun palettua yliopisto siirrettiin Helsinkiin vuonna 1828 ja Suomalaisen Kirjallisuuden Seura aloitti toimintansa vuonna 1831, alkoi kaikki olla pedattu kansallista heräämistä varten.

Snellman, **Runeberg**, **Lönnrot**, **Topelius** ja monet muut, halusivat kohottaa suomen kielensä asemaa ja suomalaista kansallistunnetta. Tavoitetta edistettiin ahkerasti ja ulkomaisiin opeihin. Snellmania inspiroivat saksalainen **Hegel** ja preussilainen **Kant**. Serbialaisesta runoudesta viehtynyt Runeberg loi aiemmin laiskoina ja primitiivisinä pidetyistä suomalaisista ideaalikuvaan ahkerana, nöyränä ja vähään tyytyväisenä kansana. Lönnrot puolestaan suunnitteli *Kalevalan* tietoisesti kansalliseepokseksi.

Hegelin filosofia saavutti tuskin missään niin dominoivaa asemaa kuin Suomessa, kirjoittaa historiantutkija **Matti Klinge** *Lyhyessä Suomen historiassa* (2011).

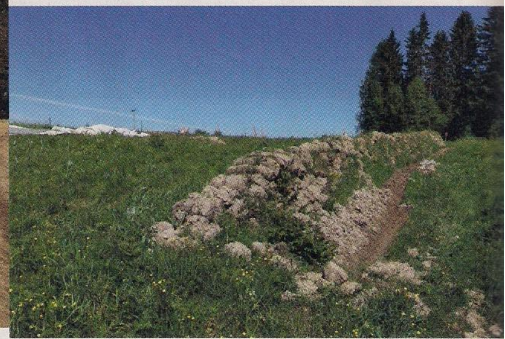

Viivi Luoma sai koulia Omavaraopistosta
sattumalta. Nyt hänestä tuntuu, että
puolen vuoden kurssi on muuttanut koko
hänen elämänsä ja olemistaan parempaan
suuntaan.

Keväällä Viljami käänsi yhdessä muiden oppilaiden kanssa Peltolan savipelttoa. Sen tilanalla Kuorttorista paloista rakennettiin penkki, jonka tarkoituksena oli suojata herkkempiä kasveja. Lokakuussa Viljami korjasi pellolta saton ja lämmen alle jääneistä osista oli japananettiloita.

Kun saksalaisen musiikinopettajan **Paciuksen** säveltämä Runebergin runo *Maamme* ensimmäisen kerran esitettiin vuonna 1848, tuntui Topeliuksen mukaan siltä, kuin laulu olisi tunkeutunut tuhansien sydänten läpi.

Silloin nähtiin kyyneleitä monen silmissä, tuntemattomat ihmiset puristivat toistensa kättä, ja laulu loibti ilmi isänmaan suuruuden ja kauneuden.

Topelius raportoi vahaduttavasta kokemuksesta *Maamme kirjassa* (1875). Se oli ”Suomen alimmille oppilaitoksille” suunnattu lukukirja ja perin pohjoinen esitys Suomen maantieteestä, ilmastosta, luonnosta, historiasta, kansantaruuista, kansasta – ja isänmaasta. Siitä äiti kertoo lapselleen luvussa 3.

Kaikki tämä maa, jonka näet, ja vielä paljon sen lisäksi, on Suomenmaata. Ennen isääsi asuivat hänen isänsä ja esi-isänsä ei yksin tässä talossa, vaan monissa muissa taloissa

ja monissa eri osissa maatamme. Tämä maa oli beidän, ja sen vuoksi tämä maa on meidän isämme maa, jonka me, beidän lapsensa, olemme perinnöksi saaneet.

Omistussuhteiden selostamisen jälkeen äiti yltyy ylistämään isien uhrauksia.

Sillä tämä maa on paljon kovaa kärsinyt kylmän ilmanalansa tähden ja paljon väkivaltaa vierailta kansoilta. Mutta tämä maa oli isillemme hyvin rakas, jopa niinkin rakas, että sen hyväksi ubrasivat vaivannäkönsä, ajallisen onnensa, sydänverensä ja henkensä.

Loppua kohti päätös kiihtyy.

Meidän pitää aina kokea olla isillemme kelloiset, niin etteivät beidän kuolemattomat henkensä surren ja häveten katsoisi alas kelvottomiin lapsiin. Sitä maata, jota be ovat viljelleet ja kaunistaneet, pitää meidänkin kaunistaa ja viljellä. Sitä maata, jota be ovat niin hellästi rakastaneet ja kuolemaan saakka puolustaneet,

pitää meidänkin rakastaa ja puolustaa beidän tavallansa.

Myöhemmin äiti tehostaa sanomaansa lähestulkoon hukkumalla ja sitten luennomalla henkensä pelastaneelle lapselleen, että tämän on toimittava samoin, jos isänmaa on vaarassa.

2010-LUVUN alussa Viivi Luoman ajattelu koki käänteen.

Ranskalainen 1800-luvun kirjallisuus sai hänet kiinnostumaan katolisesta kirkosta. Aiemmin jonkin sortin vasemmistoradikaaliksi ja hipiksi identifioituneen teinin arvo-maailma alkoi muuttua konservatiivisempaan ja kansallismielisempään suuntaan.

”Aloin arvostaa eurooppalaisuutta uudella tavalla. Hoksasin, että kaikki viisaus ei tule Kaukoidän buddhalaisesta perinteestä, vaan

on olemassa voimakas ja syvälinen eurooppalainen kulttuuriperinne.”

Luoma päätyi Helsingin yliopistoon opiskelemaan teologiaa. Kiinnostuksen lisäksi siihen ohjasivat käytännölliset syyt. Vuosikausien pääsykoelumbo ei innostanut, ja teologiaan pääsi tiettävästi helposti.

Yliopistossa hän liittyi Helsingin yliopiston akateemisiin perussuomalaisiin ja Perussuomalaisiin Nuoriin. Hän irtautui nuorisjärjestön toiminnasta vuonna 2020, kun se lakkautettiin. Uuteen hän ei enää lähtenyt. Hän sanoo, ettei ollut kummankaan toiminnassa kovin aktiivisesti mukana, kävi lähinnä silloin tällöin illanistujaisissa kuuntelemassa. Hän ei ole mielestään järin poliittinen ihminen.

Nykyään hän on Suomen Sisun ja ”kansallismielisen eläinsovelijajärjestön” Kelsun jäsen. Hän miettää itsensä syvävihräksi

linkolalaiseksi, jolle ei löydy aatteellista vastakaikua valtaviiran luonnonsuojelukentästä. Siellä dominoivassa asemassa ovat hänen mielestään vasemmistolaiset ajatukset.

Opiskeluaikoina Luomasta alkoi tuntua, että moderni kaupunkielämä kulttuureineen on jonkinlainen suuri huijaus tai historiallinen perversio. Heräsi kaipaus tutkia, millaisia muita tapoja on elää.

Niitä löytyi monia. Vuonna 2018 Luoma muutti parisuhteen perässä Joensuuhun, mutta suhde kariutui ja hän joutui asunnottomaksi. Hän vietti kuukauden hätämajoituksessa ja tuttujen sohvilla. Asunnottomuus päättyi, kun hän sai ortodoksisen diakoniatyön avulla asunnon pappisseminaarilta.

Sen jälkeen hän kiinnostui luostarielämästä. Luoma kiersi Keski-Euroopassa puoli vuotta katolisia, ortodoksia ja zen-buddhalaisia luostareita selvittääkseen, ”resonoisiko”

jokin niistä niin paljon, että hän voisi muuttaa sinne asumaan.

Ei resonoinut. Sisäilmaelämä tuntui vieraalta, samoin se, että elämä olisi niin vahvasti yhden kortin varassa.

”Minulta puuttui usko, että se kortti oikeasti pitää. Omassa perusluonteessa on kuitenkin surullisen paljon skeptisyyttä.”

Sen sijaan vieraalla maalla heräsi syvä kaipuu kotimaan luontoon ja omaan äidinkieleen. Hän päätti lähteä takaisin.

Keväällä 2019 Luoma törmäsi Ylen verkkosivuilla juttuun, jossa kerrottiin Valtimolle perusteilla olevasta Omavaraopistosta. Siinä jokin resonoi. Luoma päätti hakea ja tuli valituksi.

Monia kurssikavereita motivoi ilmastonmuutos. Luomaa puolestaan kiinnostaa tutkia sitä, millainen elämä olisi ihmiselle laajittuypillisintä ja johtaisi suurimpaan

Viivi Luomasta on alkanut tuntua
kummalliselta, ettei kaupungissa eletä
luonnon kanssa samassa rytmissä.

kukoistukseen. Hän haluaa tutkiskella myös sitä, miten elämän voisi ottaa vakavasti sortumatta kiihkoiluun, totalitarismiin ja barbariaan. Hän uskoo, että omavaraisuus tukee hänelle tärkeitä arvoja: maltillista ja juurevaa periaatteellisuutta.

”Olen nähnyt ympärilläni erilaisten todellisuudesta ja maasta erkaantuneiden ääriajattelujen vaarat ja haaksirikot, kuten genderideologian sekä uskonnollisen fanatismiin ja radikalisoitumisen.”

Kyse on myös isänmaallisuudesta. Luoman isänmaallisuuden pohjan muodostavat suomen kieli, yhteiset kulttuuriset pelisäännöt ja jaetut selviytymiskertomukset. Aiemmin hänen isänmaallisuutensa kytkeytyi enemmän kieleen ja kulttuuriin, mutta viime vuosina se on alkanut kiinnittyä enemmän maahan. Siihen, miten Suomen olosuhteissa selviydytään.

Luoma sanoo, ettei isänmaallisuus ole hänelle vierautta kohtaan tunnettua vihaa tai ylemmyyttä, vaan kotiseutua kohtaan tunnettua rakkautta ja ylpeyttä omista juurista.

Maahanmuuttoon hän suhtautuu hie-man varovaisesti. Häntä mietityttää, voiko muualta tullut luoda samanlaisen suhteen Suomen maaperään. Olisivatko ihmiset onnellisempia, jos he eläisivät siellä, missä heidän esi-isänsäkin ovat eläneet?

Ehkä, mutta kaikille se ei ole mahdollista. Ihmiskunta vie osalta ihmisistä mahdollisuuden isänmaahan.

Nykyiset valtioiden ja yritysten päästövähenyslupaukset eivät riitä pysäyttämään ilmaston lämpenemistä 1,5 asteeseen. Kansainvälisen ilmastopaneelin IPCC:n mukaan ilmasto uhkaa lämmentä 2,7 astetta vuoteen 2100 mennessä. Jos niin käy, kuivuus, kuumuus, ja sään ääri-ilmiöt lisääntyvät. Laajat alueet maailmasta voivat muuttua sellaisiksi, että niissä on hyvin hankala tai jopa mahdoton asua.

”Se on varmasti hyvin traumaattinen kokemus”, Luoma sanoo.

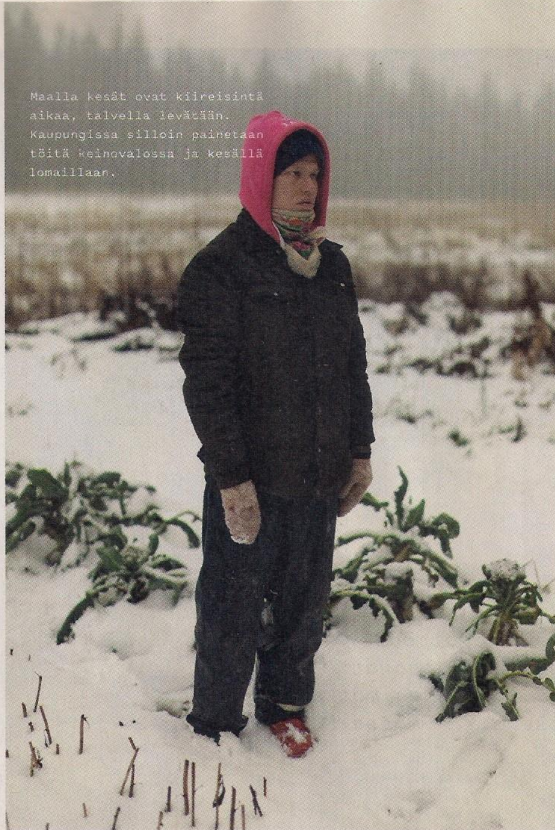
Miten sellaisten ihmisten tulisi menetellä? Yrittää menestyä viljelys- ja clinkelvottomalla maalla vai lähteä tavoittelemaan onnea jostain muualta?

”Mulla ei ole tuohon patenttivastausta. Toki voi toivoa, että ihmiset yrittäisivät mahdollisimman pitkälle rakentaa ja vaalia omaansa.”

Luoma sanoo, ettei hän jättäisi Suomea pysyvästi missään tilanteessa.

”Koen liian vahvaa kohtalonyhteyttä tähän maahan, enkä näe itselleni mielekästä elämää missään muualla.”

Maalla kesät ovat kiireisintä aikaa, talvella levätkään. Kaupungissa silloin painetaan tšitit keinovalossa ja kesällä lomallaan.

LASSE NORDLUNDILLE isänmaallisuus on enemmän funktionaalinen kuin ideologinen kysymys. Oma maa tuottaa elämän.

Nordlund on elänyt omavaraisena 1990-luvun alusta asti. Pitkään kytenyt ajatus pienestä metsäylioipistosta muuttui konkretiaksi puolison Maria Dorffin avulla. Omavaro-opiston opetukset perustuvat heidän elämäntapaansa.

Nordlund ei pidä kansallisvaltiota mielekkäänä yksikkönä. Hänen mielestään valtio joutuu käyttämään jatkuvasti resursseja kansakunnan koheesion ylläpitämiseen.

”Että meidän samaistuminen johonkin lapilaismummoon säilyy”, Nordlund kuvailee Peltolan kuistin portailla. Pian on lounasaika, listalla kasvissoppaa ja ruisleipää.

Keinotekoisien kansakunnan ylläpitämiseen käytetyt resurssit ovat Nordlundin mielestä pois jostain muualta. Kansallisvaltioissa ei myöskään ole mahdollista saavuttaa samanlaista synergiaa kuin pienissä yhteisöissä. Ne ovat myös herkkiä systeemin häiriöille. Globaalin maailman monimutkaiset riippuvuus-suhteet tekevät kaikista ketjun osista haavoittuvia. Ongelmat leviävät nopeasti.

Lokakuussa Euroopassa alettiin pelätä energiakriisiä. Koronakriisin takia

yhteiskuntien toimintoja suljettiin, ja energiankulutus väheni. Yhteiskuntien avautuessa tuotantoa ei saatu yhtä nopeasti ylös.

Britanniassa puolestaan on syksyn mittaan raportoitu kauppojen tyhjiä hyllyistä. EU-eron ja koronapandemian takia monet eurooppalaiset kuljettajat palasivat kotimaisiin, eikä Britanniassa ole tarpeeksi rekka-kuskeja hoitamaan kuljetuksia. Kaupasta ei välttämättä saa ruokaa, huoltoasemalta bensaakaan eikä apteekista lääkkeitä.

Suomessakin pasta- ja vessapaperihyllyt olivat hetkellisesti tyhjinä keuhällä 2020, kun pandemia alkoi.

Nordlundin mielestä koronakriisi osoitti kansallisvaltioiden haavoittuvuuden.

”Ei se olisi täällä, jos me elettäisiin kyläyhteisöissä siellä täällä”, Nordlund sanoo.

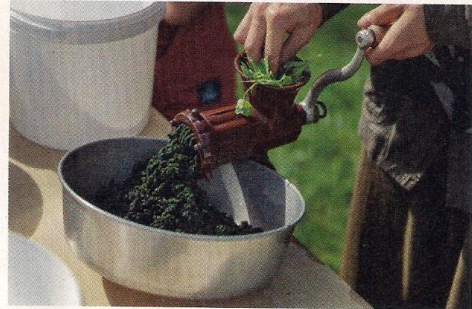
Viivi Luomalle korona todisti kaupunki-elämän riskit.

Siihen haurauteen omavaraisuus nähdään lääkkeenä.

Nordlund sanoo, että vielä pandemian alussa julkisuudessa kuultiin puheenvuoroja, joiden mukaan pandemia on yksi seuraus länsimaisesta elämäntavasta, kuten eläintalpidosta ja globaaleista markkinoista. Koteihinsa sulkeutuneet ihmiset alkoivat leipoa leipää ja neuloa. Palattiin hetkeksi

"Ihmiset haluavat pois. Ne haluavat matkustaa, ne haluavat rokotusta. Että minä voin taas matkustaa vapaana kansalaisena." – Lasse Nordlund

Peltolan pellon reunalla olevasta Rumonjoesta tulevat kasteluvedet. Oppilaat ovat käyneet siellä myös uimassa, Alfred ympäri vuoden.

Omaparaopistolla on opittu nyödyllisiä taitoja, kuten tekemään villiyrteistä pestoa ja nokkosesta lankaa.

"En ole lainkaan vakuuttunut siitä, että ne tahot, jotka meille kulutusesineitä ja ravintoa tuottavat, tekevät sitä meidän parhaaksemme ja meidän kukoistustamme ajatellen." – Viivi Luoma

Lokakuun ja kurssin viimeisellä viikolla korjattiin loput sadosta.

yksinkertaisempaan elämään. Pian äänet kuitenkin hiljenivät.

”Ihmiset haluavat pois. Ne haluavat matkustaa, ne haluavat rokotusta. Että minä voin taas matkustaa vapaana kansalaisena”, Nordlund sanoo.

SNELLMANIN päivänä 1893 hänen suuri ihailijansa **Arvid Järnefelt** julkaisi esikoisteoksensa *Isänmaa*. Järnefelt oli innokas toistolainen, joka esikuvansa tavoin ihaili aitoa kansaa ja pyrki sen pariin toteuttaakseen mestarinsa oppeja käytännössä.

Isänmaa kuvaa kansallistunteen heräämistä 1800-luvun Suomessa. Pitäjän uudistusmielinen rovasti suostuttelee vanhan Vuorelan isännän lähettämään Heikki-poikansa Helsinkiin kouluun.

Sinä Vuorela, et tiedä velvollisuuksistasi kansalaisena. Ihmisen ei ole ubrattava ajalliset voimansa yksistään oman maansa, minä tarkoitan oman peltonsa, niittynsä, ojansa ja aitansa boitamiseen, vaan kunnan kansalaisen on vaalittava suurta isänmaatansa, se on kaikkien suomalaisten yhteistä maata.

Heikki pääsee. Sillä ehdolla, että palaa lukujen loputtua viljelemään isänsä maata ja tuomaan Helsingissä oppimaansa sivistystä ja aatteen paloa maaseudulle kansan pariin.

Sivistys oli vain kansaa varten. Kansaa ei ollut ainoastaan läbestyttävä, vaan siihen oli kokonansa uppouduttava, sulaututtava, Järnefelt kirjoittaa.

Toistoin oppien mukaan Järnefelt ihaili aitoa kansaa ja pyrki sen pariin toteuttaakseen mestarinsa ajatuksia käytännössä. Hän kävi sepän ja suutarin opissa ja siirtyi lakimiehen töistä viljelijäksi.

Myöhemmin Järnefelt perusti ystäviensä **Eero Erkon** ja **Juhani Ahon** kanssa *Päivälehd*n. Pikkuveli **Eero Järnefelt** ryhtyi taidemaalariksi.

Helsingissä Heikki kokee herätyksen. Hän imeytyy mukaan ylioppilasliikkeeseen, hullaantuu suuren Snellmanin ajatuksista ja nuoruudesta ja alkaa elätellä suunnitelmia maaseudun ja isänsä maiden hylkäämisestä suurempien isänmaallisten pyrkimysten hyväksi.

Ehkä isä tänne tultuansa, nähtyään suurenmoisen kansallisjublan ja kuultuaan kaikki sinä pidettävät puheet innostuisi pankin ja tulisi toisiin ajatuksiin Heikin tulevaisuudesta, huomaisi, että nouseva kansansivistys olisi bukkassa, jos kaikki isät hänen tavallaan bautaisivat poikansa maanmyyriksi.

Heikki ei kuitenkaan ehdi tehdä toaan tiettäväksi, ennen kuin toveri jo kesken

Snellmanin juhlan ilmoittaa, että Heikki jättää opinnot, ”toiveet vaikuttavasta asemasta yhteiskunnassa” ja siirtyy Suomen ”sinisille salomaille” viljelemään maata ja levittämään aatetta kansan syvissä riveissä.

Toverit yltyvät suunnattomiin suosionosoituksiin. Heikki lähtee.

MODERNISSA urbaanissa yhteiskunnassa useimmat suorittavan työn tehtävät on ulkoistettu. Kaupungissa asuvan ihmisen ei tarvitse käyttää aikaa lämmön, ruoan tai vaatteiden tuotantoon, kaupassa käymiseen, ruoan valmistamiseen tai kodin siivoamiseen, vaan siitä säästyneen ajan voi käyttää johonkin muuhun.

Luoman silmissä se jokin muu on alkanut menettää merkitystään, eikä kaupunki enää houkuttele.

”Ei ole mitään mielekästä vaihtoehtoa, mitä se muu kaupunkiolloissa olisi. Mielentöntä kuluttamista ja itsensä turruttamista.”

Luoman mielestä kaupungeilla on tarjottavaa lähinnä tieteilijöiden kaltaisille huipputyksilöille, jotka voivat käyttää tuotannosta vapautuneet resurssinsa vaikkapa avaruuden tutkimiseen. Muille nykyinen kaupunki-elämä muistuttaa hänestä tietokonesimulaatiota, jossa media ja yritykset kehottavat hankkimaan addiktioita ja asioita, joita ei oikeasti tarvitse. Lisäksi niin kaupungissa kuin maaseudullakin on riippuvainen ulkoa tulevasta ruoasta, lämmöstä ja energiasta.

Luoma haluaa olla riippumaton, ja hänen mielestään sen voi saavuttaa vain omavaraisuudella. Vain omavaraisena voi tuottaa itselleen laadukasta ravintoa ja kauniita, tarkoituksenmukaisia ja hyväntahtoisesti valmistettuja esineitä.

”En ole lainkaan vakuuttunut siitä, että ne tahot, jotka meille kulutusesineitä ja ravintoa tuottavat, tekevät sitä meidän parhaaksemme ja meidän kukoistustamme ajatellen.”

Omavaraopistolla vietetyn puolen vuoden aikana vieraalta on alkanut tuntua sekin, ettei kaupunkielämä noudata luonnollista vuodenkiertoa. Maalla kesä on kiireisintä aikaa, kaupungissa silloin lomaillaan. Kun pimeys laskeutuu, maalla hidastetaan. Kaupungissa painetaan pitkää päivää keinovalon loisteessa.

”Mutta tiedostan oman heikkouteni ja sen, miten hirveän helppo sinne simulaatiokelaan on tylsämielisyä takaisin.”

Toisinaan on ollut kova ikävä ulkomaa-ilman rakkaita ihmisiä. Fyysisesti ja psyykkisesti kuormittavassa ympäristössä mielialat ovat vaihdelleet. On pitänyt opetella

V
YLI
DO

O
L

M
A
N

A
N
K

V
A
N

T
A
N

K
E
L

E
N
D

Omavaraopistolla käytetään lihaskäyttöisiä työkaluja. Risuja, porkkanaita ja työkaluja ei viedä mönkijällä, vaan Lasse Nördlund vetää nostetut porkkanat kellariin kelkan kyydissä.

tuntemaan oman ruumiin rajat. Kaikkeen ei pysty, vaikka haluaisi. Hirret eivät nouse, jos voimat eivät riitä. Sen hyväksyminen on ollut Luomalle hankalaa.

Nuoruuden painiharrastus loppui loukkaantumiseen. Sitä ennen hänet ehdittiin kuitenkin palkita sekä Suomen että Pohjoismaiden mestarina. Häntä kutsuttiin Terminaattoriksi.

Vuonna 2016 Luoma diagnosoitiin transsukupuoliseksi. Hän päätti kuitenkin, ettei lähde korjausprosessiin. Siitä – ja transsukupuolisuutta koskevista näkemyksistään – hän kertoi Yle Perjantai -ohjelmassa vuonna 2017. Ne herättivät huomiota.

”Mä tulin tänne sillä ajatuksella, että voisin elää sellaista hiljaista, vähän kätkeytyäkin elämää ja keskittyä rakentamaan varjoissa, ennen kuin astun takaisin millekään suuremmille areenoille, ennen kuin ottaisin osaa mihinkään julkiseen keskusteluun tai olisin julkisesti mitään mieltä mistään.”

Luoma toivoi, että parin vuoden kuluessa hän löytää omavaraisen yhteisön, johon voisi liittyä, mieluiten monisukupolvisen ja mahdollisimman pitkälti perheiden varaan rakentuvan. Hän ei halua elää erakkona, vaikka onkin kiinnostunut kokeilemaan rajojaan

ja selvittämään, kuinka pitkälle voisi päästä oman elämänsä Linkolana.

”Huomaa, että välillä meinaa puskea pieni kärsimättömyys päälle. Tekisi mieli hypätä jo nyt sinne.”

Kekrijuhlien jälkeen Luoma palaa ainakin hetkeksi järjestäytyneeseen yhteiskuntaan ja menee palkkatöihin. Kymmenen kilometrin päässä Omavaraopistolta sijaitsevasta majatalosta on luvattu ”yleisnaisjantusen” hommia. Niillä tienesteillä on tarkoitus maksaa pois yliopistossa kertyneet opintolainat ja säästää rahaa eräopaskoulua varten.

Luostariin hän ei enää haikaile. Pyhyden kokemuksia on löytynyt täältäkin.

Esimerkiksi silloin, kun pulahtaa hyisenä syysaamuna Rumonjoen mustaan veteen. Tai kun seuraa kasvun ihmettä ja yhtenä päivänä huomaa, miten paljon kurpitsat ovat painuneet.

Luoma on miettinyt isänmaallisuuden ja omavaraisuuden suhdetta. Onko kestävä omavaraisuus edes mahdollista ilman tervettä ylpeyttä omista juurista ja omasta maasta?

Omavaraopiston oppilailta on ollut sekä omia että yhteisiä kasvimaita. Jossain vaiheessa havahduttiin ajattelemaan, että olisi järkevämpää kasvattaa kaikki lehtikaalit

samalla palstalla eikä sirotella niitä ympäri peltoja. Oppilaat eivät kuitenkaan innostuneet siitä. Melkein jokainen oli jo kiintynyt kasvimaahansa.

Se oli alkanut tuntua omalta. ●

KUVAJOURNALISTI TOUKO Hujanen on seurannut Valtimon Omavaraopiston syntymä vuodesta 2018.